

Utdrag ur Hille Hembygdsförenings inventariebok

Något omarbetad från ursprungskällan av Tord Bodin.

Det är möjligt att denna historik förekommit i tidigare nummer men i så fall för ganska länge sedan. Den passar ju bra att återge ett år som detta, när föreningen ser tillbaka på sin historia.

Linskäkten i Oppala var nämligen den första gåva Hille Hembygdsförening fick mottaga.

Enligt berättelse av smeden Johan Hillin, född i Oppala den 26 december 1853 fanns i gamla tider en linskäkt som var belägen efter ån i Oppala, vid den så kallade vattmaskin-strömmen. Hur länge tillbaka i tiden denna skäkt varit i användning kunde Hillin inte med bestämdhet säga, men sade han "förmodligen var den mycket gammal" då den nedlades 1884.

Nyare tider bröt in, folkmängden i byn växte, den gamla skäkten kunde inte längre göra den tjänst man gjorde anspråk på varför man på 1880-talets början beslutade att bygga en ny skäkt som skulle bli hela byns egendom. Den gamla skäkten hade ägts av ett par bondgårdar.

1884 var också den nya skäkten klar att tagas i bruk, den hade inbyggts i den då gamla sågen eller som byggnaden ibland kallas "översågen". Man kunde ta denna byggnad till skäkten ty nu hade en ny såg uppförts nedanför den gamla.

Skäkten byggdes av en bygmästare Lindblad från Axmarby. Bland arbetarna, som för övrigt var Oppalabor, befanns även ovannämnda Hillin. Om dessa tider och skäktningen berättar Hillin.

"Jo det var andra tider då, vi arbetade 12 timmar om dagen och för detta hade vi en dagpenning av 1 krona och 50 öre, ungefär 12 öre timman och ändå var jag ju i trettioårsåldern. Man kunde även få arbeta över i en eller två timmar, men inte visste vi att man kunde få extra för detta. Men man levde då också och allting ordnade sig, men på den tiden hade vi nog inte så stora fordringar på livet som senare tiders folk."

Efter dåtida syn på tingen var den nya skäkten någonting alldeles storstiltigt och modernt. Den gjorde arbetet fort och billigt och man körde linet till Oppala från socknens alla byar. Man började arbetet på eftersommaren eller tidigt på hösten och fick hålla på ända till jul såvida inte kölden eller vattentillgången satte stopp för arbetet.

Kvinnorna som deltog i arbetet vid skäkten, de så kallade "skäkterskorna", hade heller inte så stor dagpenning, 50 öre per dag samt kost var den lön de fick. Men det skulle vara rikligt med mat, man tyckte ibland att man var på kalas, mitt på vardagen då middagen dukades. Skäkterskorna skulle hållas om ryggen, ty de var väl ansedda i byden.

Skäktekvinnornas arbete skulle också belönas med en lintova från varje gård som skäktade, ty sytråd skulle skäkterskorna ha för hela året gratis.

Så fortgick arbetet till framemot 1900-talet då hemberedningen av lin avtog mer och mer. Industrialismen segrade och övertog arbetet varför skäktningen för varje år minskade och år 1920 helt kom att upphöra. Så stod skäkten och byggnaden till år 1936, den förföll mer och mer och på våren detta år skänkte Oppala byamän skäkten till den då nybildade Oppala Bastuförening som ämnade riva byggnaden och använda det brukbara virket till sin då påbörjade bastubyggnad.

Samma år på hösten bildades Hille Hembygdsförening och bastuföreningen beslutade att utan ersättning, men mot villkor att byggnaden blev underhållen, skänka den till Hille Hembygdsförening, att av den bevaras till kommande släkten.

Vidare var önskemålet att den fick stå kvar på sin ursprungliga plats för flyttas en sak bort från sin gamla plats mister den mycket av sitt värde. På våren 1937 lades nytt spåntak på östra sidan av taket och ytterväggarna rustades upp så att inga hål blev kvar.

Det var med några rader historien om linskäkten i Oppala och nog kan väl dagens besökare intyga att föreningen väl förvaltats sin första gåva nu ca 75 år senare.

[Hillebygden, Nr. 2, 2011]